

Piata diskusia o návrhu právnej úpravy právnických osôb súkromného práva

23. 6. 2022

„Návrh zmien nadačného práva“

Predmetom piateho diskusného kruhu o návrhu právnej úpravy právnických osôb súkromného práva boli otázky súvisiace s nadáciami, osobitne návrhom rodinných nadácií. Na diskusnom kruhu sa opätovne zišli účastníci z radov katedier občianskeho a obchodného práva, delegátov Slovenskej advokátskej komory a niektorí ďalší diskutujúci zo strany akadémie či právnej praxe.

Po priblížení súčasného stavu nadačného práva a základných otázok navrhovanej regulácie sa účastníci pozitívne vyjadrili o základnom smerovaní návrhu, vrátane vytvorenia novej rodinnej nadácie. Tá bola predstavená aj ako náhrada za zverenecké fondy či iné trustové štruktúry.

Intenzívnejšie sa diskutovalo o obmedzení možnosti zmien nadačnej listiny, vrátane toho, že nie je možné odlišne upraviť a posilniť postavenie zakladateľa. Zazneli hlasy v prospech prevoditeľnosti práva zakladateľa na tretie osoby. Návrh vychádza z oddelenia majetku po úkone zakladateľa a chápe vlastné fungovanie, oddelené od zakladateľa, ako východisko konceptu nadácie, ako právnickej osoby bez členov, teda bez najvyššieho smerujúceho orgánu, ktorý by mal neustály vplyv na jej existenciu či smerovanie.

Vyvstala aj otázka, či orgán, ktorý volí členov orgánu (správna rada), má zároveň možnosť členov odvolať a za akých podmienok. Za účelom je potrebná celková kontrola návrhu aj ostatných právnych foriem a jeho formulácie.

Diskutovalo sa aj o kontrole rozhodnutí orgánov nadácie. Navrhli sa pritom dve zmeny. Vo vzťahu k použiteľnosti pravidiel o rozhodnutiach orgánov združenia aj na rozhodnutia orgánov nadácie sa navrhlo doplniť aj výslovný odkaz na kontrolu rozhodnutí nadácie. Navyše, navrhlo sa výslovne priznať beneficentovi legitimáciu na podanie žaloby o zrušenie rozhodnutie orgánu nadácie, ak ide o rozhodnutie, ktoré sa ho týka.

Ohľadne postavenia beneficenta sa nadniesli otázky, či bude patriť do BSM a aj to, ako s ním možno disponovať. Návrh vychádza z neprevoditeľnosti pozície beneficenta.

Diskutovalo sa aj o tom, či chránený majetok má požívať exekučnú imunitu. Návrh nateraz zakazuje len prevod a zaťaženie chráneného majetku. Navrhlo sa o téme pokračovať diskusiu neskôr, po modelovaní možných prípadov.

Pravidlo o vylúčení práv veriteľov voči beneficentovi bolo navrhnuté preniesť do právnej úpravy dobročinnnej nadácie.

Intenzívnejšie sa diskutovalo o režime darcovského fondu a jeho vzniku, najmä o tom, či akýkoľvek dar vytvára darcovský fond. Návrh vychádza z toho, že musí ísť o účelovo viazaný dar a dobročinná nadácia musí s týmto darom súhlasiť. Darcovský fond pritom vzniká reálne – plnením daru. V tej súvislosti sa diskutovalo aj o tom, čo má nastať s darcovským fondom, ak sa účel nenaplní? Navrhnutá bola analogická aplikácia pravidiel pre nadáciu, ale odporúča sa zvážiť výslovnú úpravu.

Zaznela aj otázka ohľadne daňového režimu nadácie. V diskusii sa účastníci zhodli na tom, že ide o zásadnú otázku, rozhodujúcu o využiteľnosti najmä rodinných nadácií, zároveň však ide o otázku, ktorú nevie riešiť rekodifikácia súkromného práva. Podobne, ako pri ďalších otázkach práva právnických osôb, aj tu bude potrebná neskôr intenzívna komunikácia s rezortným ministerstvom.

Vo vzťahu k rodinnej nadácii bolo záverom odporúčane výslovne uviesť, že schôdza beneficentov je orgán nadácie.

Aj táto diskusia sa medzi účastníkmi viedla v konštruktívnom kritickom duchu a priniesla mnohé impulzy pre ďalšie práce.

Zapísal: Kristián Csach